

## U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ **H. A.**, 2/ **O. A.**, oboch bývajúcich v R., právne zastúpených JUDr. P. B., advokátom, so sídlom v R., proti žalovaným 1/ **M.**, IČO: X., H., 2/ **S.**, so sídlom v B., 3/ **O.**, IČO: X., so sídlom v R., **o zaplatenie 11.617,87 € s prísl.**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 8 C 31/1991, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 18. júna 2008, sp. zn. 15 Co 72/2008, takto

## r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaným 1/ až 3/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

## O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia sa návrhom na začatie konania domáhali voči žalovaným 1/ až 3/, aby zastavili výstavbu administratívnej budovy – údržbárskeho strediska (ďalej len „stavby“) žalovaného 3/, pričom v priebehu konania zmenili a rozšírili žalobu aj o návrh na náhradu škody vo výške 11.617,87 € (350.000,- Sk), ktorú mali žalovaní 1/ až 3/ spôsobiť žalobcom na rodinnom dome a na pestovanej zelenine a kvetoch.

Okresný súd Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) uznesením z 10. marca 1992, č.k. 8 C 31/91-57, zastavil konanie v časti návrhu žalobcov týkajúceho sa odstránenia stavby a vec postúpil Obvodnému úradu životného prostredia v Rimavskej Sobote. O nároku žalobcov na náhradu škody na pestovaných plodinách okresný súd rozhodol rozsudkom z 26. januára 1996, č.k. 8 C 31/1991-171, tak, že návrh zamietol, ktoré rozhodnutie potvrdil

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 5. júna 1996, sp. zn. 15 Co 1186/1996. Predmetom konania tak ostal nárok žalobcov na náhradu škody spôsobenej žalovanými 1/ až 3/ na rodinnom dome žalobcov vo výške 11.617,87 € s príslušenstvom, o ktorom okresný súd rozhodol rozsudkom z 11. februára 2008, č.k. 8 C 31/1991-480, tak, že tento návrh zamietol. Súd prihliadol na námietku vznesenú zo strany žalovaného 1/ a 2/ týkajúcu sa premlčania nároku žalobcov na náhradu škody, keď za deň rozhodný pre začiatok plynutia premlčacej lehoty v zmysle § 106 ods. 1 OZ považoval dátum ukončenia výkonu pilotážnych prác na pozemku žalobcov (29.8.1990), v ktorý deň sa žalobcovia najneskôr mohli dozvedieť o vzniknutej škode. Keďže žalobný návrh uplatnili na súde až 25.10.1999, uplatnili ho po uplynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty. Zamietnutie nároku voči žalovanému 2/ odôvodnil súd prvého stupňa aj nedostatkom jeho pasívnej vecnej legitímácie v spore. Mal za to, že na žalovaného 2/ prešiel zo zákona len výkon pôsobnosti bývalého Okresného úradu Rimavská Sobota na úseku územného plánovania, stavebného poriadku a bytovej politiky, a nie aj vo veciach týkajúcich sa náhrady škody. Za nedôvodný považoval súd prvého stupňa aj nárok žalobcov smerujúci proti žalovanému 3/, keď dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali splnenie jedného z predpokladov pre vznik zodpovednosti za náhradu škody v zmysle § 420 OZ, a to porušenie právnej povinnosti zo strany žalovaného 3/. O trovách konania rozhodol okresný súd tak, že žalovaným 1/ až 3/ nepriznal právo na ich náhradu a žalobcom uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet súdu trovy štátu vo výške 6.472,- Sk (214,83 €).

Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 18. júna 2008, sp. zn. 15 Co 72/2008, na odvolanie žalobcov potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, žalovaným 1/ až 3/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania a žalobcom uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne na účet krajského súdu trovy štátu vo výške 800,- Sk (26,56 €). Poukázal na to, že súd prvého stupňa správne zamietol žalobu voči žalovanému 1/ a 2/, keď prihliadol na uplynutie premlčacej lehoty podľa § 106 ods. 1 OZ. Na rozdiel od okresného súdu však za deň rozhodný pre začiatok plynutia premlčacej lehoty nepovažoval dátum ukončenia pilotážnych prác. Z výsluchu znalca Ing. Ľ. D., ktorý vo veci vypracoval kontrolný znalecký posudok, zistil, že o rozsahu škody vzniknutej v dôsledku puklín a trhlín na rodinnom dome sa mohli žalobcovia dozvedieť až niekoľko týždňov po ukončení pilotážnych prác, najneskôr však v októbri 1991. Keďže svoj nárok na náhradu škody uplatnili na súde až 25.10.1999, zhodne so súdom prvého stupňa považoval ich nárok za premlčaný. Vo vzťahu k žalovanému 3/ sa odvolací súd rovnako stotožnil s právnym záverom okresného

súdu, ktorý žalobu voči nemu zamietol, pretože nezistil také porušenie právnej povinnosti, vrátane povinnosti prevenčnej, žalovaného 3/, ktoré by bolo v príčinnej súvislosti so vznikom škody na nehnuteľnostiach žalobcov.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia (ďalej len „dovolatelia“) a žiadali ho zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedli, že na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 21. mája 2008, ktorého sa osobne zúčastnili z dôvodu vypovedania plnej moci zo strany ich právnej zástupkyne, upovedomili predsedníčku senátu o ich zlom zdravotnom stave. Krajský súd za účelom výsluchu znalca Ing. D. vytýčil termín pojednávania na 18. júna 2008. Žalobcovia listom doručeným odvolaciemu súdu 13. júna 2008 ospravedlnili svoju neúčast' z dôvodu „zdravotných problémov“ a požiadali súd o odročenie pojednávania na iný termín. Je pravdou, že k žiadosti o odročenie pojednávania nepriložili aj lekársku správu preukazujúcu ich nepriaznivý zdravotný stav, odvolací súd ich však na predloženie lekárskeho potvrdenia nevyzval. Postup, ktorým krajský súd napokon vykonal odvolacie pojednávanie bez ich prítomnosti, zakladá vadu konania uvedenú v § 237 písm. f/ O.s.p. K dovolaniu priložili žalobcovia fotokópiu výmenného listu od všeobecného lekára.

Žalovaní 1/ až 3/ nepodali k mimoriadnemu opravnému prostriedku žalobcov písomné vyjadrenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie bolo podané včas osobou oprávnenou na tento opravný prostriedok (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr splnenie procesných podmienok, ktoré mu odôvodňujú preskúmať vecnú stránku napadnutého rozhodnutia.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.). Keďže v posudzovanej veci odvolací súd rozhodoval formou rozsudku, podmienky prípustnosti dovolania upravujú ustanovenia § 238 O.s.p. Tie vymedzujú znaky rozsudkov, pri danosti ktorých zákon umožňuje, aby boli tieto napadnuté dovoláním, a tak preskúmané dovolacím súdom. Ide o prípady, keď dovolanie smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.), keď smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.).

Dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V prejednávanej veci dovolatelia napadli rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, pričom sa nejedná o prípad, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu skôr vysloveného v tejto veci. Prípustnosť dovolania teda nemožno vyvodzovať od § 238 ods. 2 O.s.p. Rovnako odvolací súd nevyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, preto dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 ods. 3 O.s.p.

V zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. je dovolací súd viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho obsahového vymedzenia. Vzhľadom na zákonnú povinnosť dovolacieho súdu skúmať, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., dovolací súd sa súčasne zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. So zreteľom na dovolateľmi tvrdenú procesnú vadu zameral sa dovolací súd osobitne na otázku splnenia podmienok prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Táto vada je významná najmä vtedy, ak súd postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s inými všeobecne záväznými právnymi predpismi, a tým odňal účastníkovi konania tie procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen samotným rozhodnutím, ale aj činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala.

Dovolatelia odňatie možnosti konať pred súdom odôvodnili tým, že krajský súd v rozpore s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p. vykonal dňa 18. júna 2008 odvolacie pojednávanie, na ktorom rozhodol o veci v ich neprítomnosti, a to i napriek tomu, že svoju neúčasť na pojednávaní včas ospravedlnili s poukazom na ich zdravotné problémy a zároveň požiadali o jeho odročenie.

Z obsahu spisu, najmä zápisnice na č.l. 520 a nasl. vyplýva, že na odvolacom pojednávaní konanom 21. mája 2008, za účasti oboch žalobcov, súd odročil pojednávanie na neurčito, s tým, že doplní dokazovanie výsluchom znalca Ing. D. a vyžiada spis Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 6 C 115/1990. Nový termín pojednávania vytýčil odvolací súd na 18. júna 2008 o 8.30 hod. s tým, že písomne predvolal všetkých účastníkov konania. Žalobcovia listom z 11. júna 2008 (č.l. 527), bez ďalšieho, požiadali predsedníčku senátu JUDr. B. o odročenie odvolacieho pojednávania z „dôvodu zdravotných problémov“. Odvolací súd žiadosti o odročenie pojednávania nevyhovel a vec prejednal v neprítomnosti žalobcov. Ako vyplýva aj z odôvodnenia jeho rozsudku na č.l. 537 dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali dôležitý dôvod na odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p., keďže neuviedli, o aké zdravotné problémy ide, koho sa týkajú a nedoložili ani lekárske potvrdenie o tom, že zdravotné problémy sú takého charakteru, ktorý im znemožňuje účasť na pojednávaní.

Podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Občiansky súdny poriadok ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon nestanovuje inak, aby nariadil na prejednanie veci pojednávanie, na ktoré predvolá účastníkov a všetkých, ktorých prítomnosť je potrebná, pričom predvolanie musí byť účastníkovi doručené tak, aby mal dostatok času na prípravu (§ 115 ods. 1 O.s.p.). Je potom na účastníkovi, či svoje právo využije alebo nie. Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. pokračuje súd v konaní, i keď sú účastníci nečinní. Ak sa nedostaví riadne predvolaný účastník na pojednávanie, môže súd vec prejednať v jeho neprítomnosti, len ak nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka je potrebné vždy posudzovať s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, pričom treba mať na zreteli, že zúčastniť sa prejednávania právnej veci pred súdom je nezadateľným právom účastníka konania, a to v každom štádiu konania, ak na tomto práve účastník trvá. Zákon bližšie nešpecifikuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, danosť ktorého bráni súdu prejednať vec v neprítomnosti účastníka. Z ustálenej súdnej praxe, za takýto dôležitý dôvod treba posudzovať aj práceneschopnosť účastníka riadne preukázanú lekársnym potvrdením (k tomu aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 Cdo 66/94).

V preskúmvanej veci však o vyššie uvedený prípad nejde.

Pokiaľ žalobcovia tvrdia, že dôvodom ich neúčasti na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 18. júna 2008 boli ich „zdravotné problémy“, tu treba prisvedčiť odvolaciemu súdu, že vo svojej žiadosti z 11. júna 2008 (č.l. 527) bližšie nešpecifikovali charakter zdravotných problémov, rovnako ako k nej nepriložili lekárske potvrdenie, ktoré by ich tvrdený zlý zdravotný stav osvedčovalo. Treba tiež súhlasiť s tým, že nebolo povinnosťou odvolacieho súdu vyzývať žalobcov na preukázanie dôvodov znemožňujúcich im účasť na pojednávaní súdu, ktorá okolnosť zaťažuje v konaní vždy účastníka. Preto postup odvolacieho súdu, ktorý v danej procesnej situácii (na pojednávaní konanom dňa 18. júna 2008) rozhodol prejednať vec v neprítomnosti žalobcov z dôvodu, že títo nepreukázali dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, treba považovať za správny a súladný so zákonom. Pokiaľ sa žalobcovia až v dovolaní odvolávali na lekárske správy, ktoré mali potvrdiť ich zdravotné problémy brániace im v prítomnosti na odvolacom pojednávaní, tu treba uviesť, že dovolateľmi do súdneho spisu založené fotokópie dokladov vystavených všeobecným lekárom (u žalobkyne 1/ MUDr. J. P. dňa 8. septembra 2008 a u žalobcu 2/ MUDr. K. K. dňa 18. júna 2008) nazvané „výmenný list - poukaz na odborné vyšetrenie, ošetrovanie, ústavné liečenie“ nespĺňajú charakter súdmi uznávaného lekárskeho potvrdenia. Ich obsahom je totiž len informácia, že žalobkyňa 1/ sa „pre ťažkú artrózu nemohla dostaviť na súdne pojednávanie do B. Bystrice dňa 18.6.2008“ a odporúčanie pre žalobcu 2/ „ostať dňa 18.6.2008 v domácom liečení po celý deň“. Uvedené správy tak samy o sebe nemožno považovať za taký dôkaz o chorobe účastníka konania, ktorý by bolo možné považovať za dôležitý dôvod na odročenie pojednávania v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. (viď opätovne poukaz na vyššie zmienené rozhodnutie NS SR). Naviac termín súdneho pojednávania bol obom žalobcom oznámený v časovom predstihu, preto pokiaľ mali vedomosť o ich neúčasti na ňom,

mali dostatok priestoru zvoliť si zástupcu, ktorý by ich pred odvolacím súdom zastupoval a hájil ich záujmy.

So zreteľom na vyššie uvedené možno zhrnúť, že dovolací súd nezistil, že by konanie odvolacieho súdu bolo postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ktorú namietali žalobcovia.

Keďže dovolací súd nezistil skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania žalobcov podľa § 237 O.s.p. a dovolanie nie je prípustné ani podľa § 238 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadny opravný prostriedok žalobcov odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalovaným nepriznal dovolací súd náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom, ktorí vo veci úspech nemali, nakoľko žalovaným 1/ až 3/ v dovolacom konaní žiadne trovy nevznikli (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

**V Bratislave 30. novembra 2009**

**JUDr. Martin V l a d i k, v.r.**  
**predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: